

ความสัมพันธ์ระหว่างภาระการดูแลบุคคลในครอบครัวที่เจ็บป่วย
การดูแลตนเอง และความต้องการความช่วยเหลือของญาติผู้ดูแลที่ทำงานนอกบ้าน

พารุณี เกตุกราย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2550

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ความสัมพันธ์ระหว่างภาระการดูแลบุคคลในครอบครัวที่เจ็บป่วย การดูแลตนเอง และความต้องการการช่วยเหลือของญาติผู้ดูแลที่ทำงานนอกบ้าน (THE RELATIONSHIP BETWEEN CAREGIVING BURDEN, SELF-CARE ACTIVITIES, AND NEEDS OF SUPPORT OF WORKING CAREGIVERS)

พารุณี เกตุกราย 4536557 RAAN/M

พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ยูพาพิน ศิริโพธิ์งาม, D.S.N. (Adult Health Nursing), สุปรีดา มั่นคง, Ph.D. (Gerontological Nursing)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงบรรยายครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาระการดูแลบุคคลในครอบครัวที่เจ็บป่วย การดูแลตนเอง และความต้องการการช่วยเหลือของญาติผู้ดูแลที่ทำงานนอกบ้าน โดยใช้ทฤษฎีการดูแลตนเองของโอเร็มและแนวคิดในการดูแลผู้ป่วยเรื้อรังของโอเบิร์ตเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง กลุ่มตัวอย่างเป็นญาติผู้ดูแลที่ทำงานนอกบ้านโดยเป็นครู/อาจารย์ โรงเรียนมัธยม เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 และ 2 จำนวน 95 คน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้ญาติผู้ดูแลตอบแบบสอบถาม 4 ชุด ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป แบบวัดภาระการดูแล แบบรับรู้ความสามารถในการดูแลตนเอง และแบบสอบถามความต้องการการช่วยเหลือในด้านการดูแลบุคคลของญาติผู้ดูแลที่ทำงานนอกบ้าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยายและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการบรรยายวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ภาระการดูแล การดูแลตนเอง และความต้องการการช่วยเหลือของญาติผู้ดูแลอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาพบว่า ภาระการดูแลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความต้องการการช่วยเหลือในการดูแล ($r = .52, p < .01$) การดูแลตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับภาระการดูแลและความต้องการการช่วยเหลือ ($r = -.60, r = -.54; p < .01$ ตามลำดับ) เหตุผลของความ ต้องการการช่วยเหลือ ได้แก่ ขาดความรู้และทักษะในการดูแลผู้ป่วย ขาดข้อมูลที่จำเป็น เป็นต้น ญาติผู้ดูแลต้องการให้บุคลากรทางการแพทย์มีพฤติกรรมบริการที่ดีและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วย และต้องการความเข้าใจจากผู้ป่วยและเพื่อนร่วมงาน ผลด้านบวกที่เกิดขึ้นกับผู้ดูแลได้แก่ การได้ทดแทนบุญคุณ มีความสุขใกล้ชิดผูกพันและได้รับความรู้ ผลด้านลบได้แก่ปัญหาสุขภาพ ความไม่มั่นคงทางอารมณ์ ภาระทางการเงินและขัดแย้งกับเพื่อนร่วมงาน

ผลการศึกษาสามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานที่บุคลากรทางการแพทย์ควรจะแนะนำญาติผู้ดูแลที่ทำงานนอกบ้านให้เห็นถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพ และรักษาสมดุลระหว่างการดูแลตนเองกับการดูแลบุคคลในครอบครัวที่เจ็บป่วย ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผลและความต้องการการช่วยเหลืออื่น ๆ สามารถนำไปพัฒนาโปรแกรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการปรับตัวของญาติผู้ดูแลต่อไป

คำสำคัญ: ภาระการดูแล / การดูแลตนเอง / ความต้องการการช่วยเหลือ / ญาติผู้ดูแลที่ทำงานนอกบ้าน

THE RELATIONSHIP BETWEEN CAREGIVING BURDEN, SELF-CARE ACTIVITIES, AND NEEDS OF SUPPORT OF WORKING CAREGIVERS

PARUNEE KEATKRAI 4536557 RAAN/M

M.N.S. (ADULT NURSING)

THESIS ADVISOR: YUPAPIN SIRAPO-NGAM, D.S.N. (ADULT HEALTH NURSING), SUPREEDA MONKONG, Ph.D. (GERONTOLOGICAL NURSING)

ABSTRACT

The purposes of this descriptive correlation study were to explore the relationship among caregiving burden, self-care activities, and needs of support among working caregivers. Orem's Theory and the concept of caring with chronic illness patients (Oberst, 1991) were used to guide the study. The purposive samples consisted of 95 teachers, who had been taking care of chronic ill family member and had worked full time in schools in Bangkok from February to August 2006. Questionnaires used for data collection were: Demographic Data Form, Caregiving Burden Scale Form, The Working Caregivers's Self Care Activity Measurement Form, and The Needs of Support in Caring of Working Caregiver Form. The quantitative data were analyzed by using descriptive statistics and Pearson's product moment correlation coefficient and the qualitative data were analyzed by using content analysis.

The results revealed that the working caregivers had moderate caregiving burden, self-care activities and needs of support. Pearsons' correlation showed that caregiving burden was positively correlated to needs of support ($r=.52$, $p<.01$). Self-care activities was negatively correlated to caregiving burden and needs of support ($r=-.60$, $r=-.54$; $p <.01$, respectively). In addition, the reasons for needs of support included lack of knowledge, skill, and information, and role conflict. Working caregivers would like to have humanized services from health care professionals. Working caregivers experienced both positive and negative consequences of their role as caregiver. Positive consequences included demonstrations of gratitude for their parents, feeling happy, bonding in relationships and gaining knowledge. There were many negative consequences such as health problems, emotional instabilities, financial burdens, and conflict with others.

Based on these findings, it is recommended that health care professionals should empower working caregivers to maintain their own optimal health, and to balance their own self-care and their caregiving responsibilities. The identified needs of support can provide useful information for developing programs to promote caregivers' health and adaptation.

**KEY WORDS: CAREGIVING BURDEN / SELF-CARE ACTIVITIES /
NEEDS OF SUPPORT/ WORKING CAREGIVER**

157 pp.